

Sygn. akt II Ca 280/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 2 czerwca 2014 roku

Sąd Okręgowy w Piotrkowie Tryb. Wydział II Cywilny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący	SSO Jarosław Gołębiowski (spr.)
Sędziowie	SSO Stanisław Łęgosz SSR del. Witold Gronicki
Protokolant	stażysta Agnieszka Misterkiewicz

po rozpoznaniu w dniu 2 czerwca 2014 roku w Piotrkowie Trybunalskim

na rozprawie sprawy z powództwa M. R.

przeciwko(...)S.A. z/s w W.

o zapłatę

na skutek apelacji powoda i pozwanego

od wyroku Sądu Rejonowego w Piotrkowie Tryb.

z dnia 7 marca 2014 roku, sygn. akt I C 1905/13

1. z apelacji pozwanego zmienia zaskarżony wyrok w punkcie pierwszym sentencji w ten sposób, że zasądzoną od pozwanego na rzecz powoda kwotę 4 951 złotych obniża do kwoty 2 268 (dwa tysiące dwieście sześćdziesiąt osiem) złotych, a w pozostałej części powództwo oddala oraz w punkcie trzecim sentencji w ten sposób, że znosi między stronami koszty procesu oraz w punkcie czwartym sentencji w ten sposób, że nie obciąża pozwanego brakującą opłatą sądową;

2. oddala apelację pozwanego w pozostałym zakresie oraz apelację powoda w całości;

3. znosi między stronami koszty procesu za instancję odwoławczą.

Sygn. akt: II Ca 280/14

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 7 marca 2014 r. Sąd Rejonowy w Piotrkowie Tryb. po rozpoznaniu sprawy z powództwa M. R. przeciwko (...)S.A. z/s w W. o zapłatę:

1. zasądził od pozwanego (...)S.A. z/s w W. na rzecz powoda M. R. kwotę 4 951,00 zł (cztery tysiące dziewięćset pięćdziesiąt jeden złotych) z ustawowymi odsetkami od dnia 7 marca 2014 r. do dnia zapłaty;

2. w pozostałej części oddalił powództwo;

3. nie obciążył powoda obowiązkiem zwrotu kosztów procesu na rzecz strony pozwanej;

4. nakazał ściągnąć na rzecz Skarbu Państwa - Sądu Rejonowego w Piotrkowie Tryb.: od powoda M. R.kwotę 1 956,00 zł (jeden tysiąc dziewięćset pięćdziesiąt sześć złotych), od pozwanego (...)S.A. z/s w W.kwotę 194,00 zł (sto dziewięćdziesiąt cztery złote), tytułem nieuiszczonej opłaty od rozszerzonego powództwa.

Podstawę powyższego rozstrzygnięcia stanowiły przytoczone poniżej ustalenia i zarazem rozważania Sądu Rejonowego:

Powództwo zasługuje na częściowe uwzględnienie. Stosownie do treści art. 358¹ § 3 kpc w razie istotnej zmiany siły nabywczej pieniądza po powstaniu zobowiązania, Sąd może po rozważeniu interesów stron, zgodnie z zasadami współzycia społecznego zmienić wysokość lub sposób spełnienia świadczenia pieniężnego, chociażby były ustalone w orzeczeniu lub umowie.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego utrwalony jest pogląd, iż nominalne sumy ubezpieczenia zaopatrzenia dzieci mogą być waloryzowane na podstawie powołanego wyżej przepisu kodeksu . cywilnego (por. uchw. SN z 10.04.1992 III CZP 126/91 publ. OSN CP z 1992, z. 7-8, poz 121; uchw. SN z 24.01.1996r. III CZP 196/95 publ. OSNC z 1996r. z. 6, poz. 78).

W swej istocie waloryzacja oznacza przywrócenie świadczeniom wynikającym z zobowiązań pieniężnych ich pierwotnej wartości. Przy czym w przypadku umowy ubezpieczenia zaopatrzenia dzieci przedmiotem waloryzacji jest świadczenie pieniężne ubezpieczyciela będące elementem jego zobowiązania od chwili zawarcia umowy, bez względu na określony w umowie termin spełnienia świadczenia.

Jest bezspornym, iż już po zawarciu umowy ubezpieczenia opisanej na wstępie doszło do istotnej zmiany siły nabywczej pieniądza, co powoduje, iż proponowana powodowi kwota przez ubezpieczyciela jest znacznie zaniżona i nie koresponduje ze społeczno-gospodarczym celem, jakemu umowy miały służyć. Zawierając umowy ubezpieczenia zaopatrzenia dzieci strony miały na względzie zarówno korzyści zakładu ubezpieczeń związane z profesjonalną działalnością ubezpieczeniową jak i uzyskanie w przyszłości przez uposażone dziecko określonych świadczeń, które ułatwią mu start w dorosłe życie.

Wprawdzie Sąd Najwyższy dopuszczając możliwość waloryzacji świadczenia pieniężnego przewidzianego umową ubezpieczenia nie wskazał wyraźnych kryteriów jakimi powinny kierować się sądy dokonując ustalenia należnych kwot jednakże w orzecznictwie przyjęto, iż zmiana wysokości ustalonego w umowie świadczenia pieniężnego jest pozostawiona uznaniu sędziowskiemu, które opiera się na wszechstronnym rozważeniu okoliczności konkretnej sprawy z uwzględnieniem interesu obu stron czyli oczekiwań ubezpieczającego oraz możliwości finansowych (...).

Oceniając powyższe okoliczności w przedmiotowej sprawie należy stwierdzić, iż aczkolwiek skutki inflacji dotknęły również stronę pozwaną, to jednak waloryzacja świadczenia pieniężnego należnego ubezpieczonemu nie godzi w rachunek ekonomiczny zakładu ubezpieczeniowego. Dysponując bowiem jako profesjonalista otrzymywanymi składkami pozwany winien był tak je ulokować by choć w pewnym zakresie zminimalizować skutki inflacji. W ocenie Sądu powoda nie może obciążać to, iż profesjonalista w zakresie ubezpieczeń nie przewidział inflacji, w sytuacji gdy rodzice powoda wywiązali się ze świadczenia do jakiego się zobowiązali w umowie .

W tym stanie rzeczy Sąd uznał, iż należy dokonać w przedmiotowej sprawie waloryzacji świadczeń z umowy ubezpieczenia w oparciu o metodę, która uwzględnia przesłanki z art. 358¹ § 3 k .p. c oraz uzasadnione interesy obu stron.

Metoda ta opiera się na porównaniu sumy ubezpieczenia ze średnim miesięcznym wynagrodzeniem.

W zakresie polisy nr (...) sumę ubezpieczenia określoną na kwotę 3.000.000 zł. należy porównać ze średnim miesięcznym wynagrodzeniem w kwartale poprzedzającym zawarcie umowy, to jest I kwartale 1991r.

Odnosząc zatem kwotę 3000000 zł do średniego miesięcznego wynagrodzenia, które w I kwartale 1991r. wynosiło 1640333 zł. uzyskujemy wskaźnik 1,83 średnich miesięcznych wynagrodzeń. Odnosząc ten wskaźnik do aktualnie obowiązującego średniego miesięcznego wynagrodzenia w kwocie 2 705,29 zł. uzyskujemy kwotę 4 951,00 zł.

W pozostałej części żądanie jako wygórowane Sąd oddalił. W kwestii odsetek sąd zgodnie z art. 481 k.c. zasądził od daty wydania orzeczenia do dnia zapłaty.

Mając na uwadze charakter postępowania oraz uzależnienie żądania od oceny i wyliczeń sądu powód nie został obciążony kosztami procesu stosownie do treści art. 100 k.p.c .

Nu podstawie art. 113. ustawy z dnia 28 lipca o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz. U 167 poz. 1398) Sąd nakazał ściągnąć od stron brakującą opłatę od rozszerzonego powództwa, zważywszy na wynik procesu .

Apelację od powyższego wyroku wnieśli: pełnomocnik pozwanego (...)SA w W., Oddział (...)w Ł.– radca prawny K. O.oraz powód M. R..

Pełnomocnik pozwanego zaskarżył powyższy wyrok w części dotyczącej zasądzenia świadczenia z tytułu umowy ubezpieczenia zaopatrzenia dzieci polisa nr (...)w części ponad kwotę przedstawioną do wypłaty tj. 177,00 zł. zarzucając wyrokowi:

- naruszenie prawa materialnego przez błędną wykładnię art. 358¹ § 3 k.c. poprzez podwyższenie sumy ubezpieczenia przysługującej powodowi z polisy Nr (...)pomimo tego, że po dacie zawarcia umowy ubezpieczenia nie nastąpił istotny spadek siły nabywczej pieniądza oraz dokonując waloryzacji w sposób nie uwzględniający interesu (...) SA,
- naruszenie § 24 ogólnych warunków jednostkowych ubezpieczeń na życie oraz taryf składek za te ubezpieczenia - Monitor Polski z 1985r. nr 48, poz. 318 poprzez nie uwzględnienie zamiany ubezpieczenia na bezskładkowe z powodu zaprzestania opłacania składek przez ubezpieczoną,
- naruszenie przepisów prawa procesowego tj. art. 233 k.p.c. poprzez pominięcie dowodów zgłoszonych przez pozwanego a dotyczących zamiany na ubezpieczenia bezskładkowe z powodu zaprzestania opłacania składek przez ubezpieczoną .

Zarzucając powyższe, pełnomocnik pozwanego wniósł o:

1. zmianę zaskarżonego wyroku poprzez zasądzenie kwoty 177,00 zł., zamiast kwoty 4.951,00 zł,
2. skorygowanie kosztów procesu za I instancję,
3. zasądzenie kosztów procesu za II instancję.

Powód zaskarżył w/w wyrok w części tj. w zakresie rozstrzygnięcia o odsetkach oraz kosztach procesu.

Wyrokowi temu zarzucił:

1. naruszenie art. 316 § 1 kpc przez nierozstrzygnięcie o odsetkach zgodnie z żądaniem powoda tj. od 24 kwietnia 2011 r.,

2. naruszenie prawa procesowego art. 100 kpc, art. 102 kpc i obciążenie powoda obowiązkiem zwrotu opłaty od pozwu pomimo, iż wysokość żądania zależała od obrachunku i uznania Sądu, a także stan majątkowy powoda, charakter roszczenia uzasadniał nieobciążanie go kosztami.

Zarzucając powyższe powód wniósł o:

1. zmianę zaskarżonego wyroku i zasądzenie na rzecz powoda odsetek od kwoty 4951 zł od dnia 24 kwietnia 2011 r.,
2. nieobciążanie powoda kosztami za obie instancje,
3. zwolnienie powoda od ponoszenia kosztów sądowych w postaci opłaty od apelacji.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja pozwanego jest częściowo uzasadniona.

Pogląd Sądu, że zachodziła przesłanka do dokonania waloryzacji świadczenia pieniężnego w oparciu o treść art. 358¹ § 3 kc jest błędny. Polisa była zawarta w kwietniu 1991 roku. Był to już okres wdrażanej transformacji ustrojowej, której skutkiem ubocznym była wysoka inflacja i istotna zmiana siły nabywczej pieniądza.

Trafne jest zatem twierdzenie skarżącego, iż okoliczności te były już znane stronom stosunku ubezpieczeniowego. Zawierając umowę strony przewidziały dewaluację pieniądza dając temu wyraz zastrzegając wysokie oprocentowanie sumy ubezpieczeniowej.

Powyższe musiało prowadzić do wyliczenia wysokości omówionego świadczenia z wykonania umowy.

Sposób zaproponowany przez zakład ubezpieczeń nie jest do zaakceptowania. Zastosowana metoda wyliczeń uchyla się spod jakiegokolwiek kontroli sądowej. Zmiana polisy na bezskładkową, przy braku wypowiedzenia warunków umowy jest niemożliwa. Tak naprawdę nie jest wiadomym w oparciu o jakie kryteria wysokość świadczenia została obliczona.

Uwzględnić należało okres obowiązywania umowy (20 lat), wysokość świadczenia po denominacji (300 zł), okres faktycznego opłacania składek (8 lat) oraz wysokość oprocentowania sumy ubezpieczenia (82%).

Iloczyn tychże danych czyni kwotę 2.268 zł ($300 \times 8 \times 82\% + 300 = 2.268$ zł). Taka też suma podlegała zasądzeniu na rzecz powoda (art. 386 §1 kpc).

Apelacja w pozostałej części jako nieuzasadniona - z przyczyn podanych wyżej – podlegała oddaleniu, o czym orzeczono na podstawie art. 385 kpc.

O kosztach procesu orzeczono na podstawie art. 100 kpc uwzględniając fakt, iż apelacja odniosła skutek jedynie w części.